

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.; given Stockholms slott den 1 november 1940.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.,

dels ock att samtycka till att Kungl. Maj:t efter utfärdande av den föreslagna lagen meddelar förordnande, som avses i 1 § lagen om statlig krigsförsäkring m. m. i dess sålunda ändrade lydelse, att gälla tillsvidare.

GUSTAF.

Herman Eriksson.

F ö r s l a g

till

Lag**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 10 mars 1939 om statlig krigsförsäkring m. m. skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden må, såframt Konungen därom förordnar, av staten meddelas transportförsäkring mot krigsrisk, så ock eljest mot risk att egendom lägges under embargo eller uppbringas eller genom annan dylik åtgärd anhålles av främmande stat eller av den, som där tillvällat eller söker tillvälla sig makten. Med avseende å sådan statlig försäkring skall lagen om försäkringsavtal icke äga tillämpning.

Staten må ock under förhållanden, som ovan angivas, efter förordnande av Konungen, åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av såväl transportförsäkring, varom i första stycket förmäles, som annan transportförsäkring.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 oktober 1940.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Eriksson, fråga om *ändring i lagen om statlig krigsförsäkring m. m.*

Föredraganden anför:

Enligt 1 § i lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m. må staten vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden meddela transportförsäkring mot krigsrisk. Med avseende å sådan statlig försäkring skall lagen om försäkringsavtal icke äga tillämpning. Staten må även under enahanda förhållanden ått svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av såväl transportförsäkring mot krigsrisk som annan transportförsäkring. Enligt 2 § i lagen må staten vidare meddela återförsäkring av vissa försäkringar för olycksfall i arbete.

Meddelande av statlig försäkring och återförsäkring, som ovan omtalats, förutsätter förordnande av Kungl. Maj:t. Sådant förordnande må, enligt 3 § i förutberörda lag, under tid då riksdagen är samlad meddelas allenast med riksdagens samtycke. Under tid, då riksdagen icke är samlad, äger Konungen meddela dylikt förordnande för tiden till dess trettio dagar förflutit från det riksdagen sammanträtt. Förordnande i enlighet med sistnämnda punkt meddelades, såvitt angår försäkring och återförsäkring jämlikt 1 § av lagen, av Kungl. Maj:t genom kungörelse den 3 september 1939 (nr 597). Genom kungörelse den 6 oktober 1939 (nr 689) har Kungl. Maj:t sedermera, med stöd av riksdagens beslut (1939 års urtima riksdags skrivelse nr 13), förordnat, att dylik försäkring och återförsäkring må tills vidare meddelas av staten jämväl efter utgången av giltighetstiden för förstnämnda kungörelse.

Jämlikt 1 § kungörelsen den 3 september 1939 (nr 596) med närmare föreskrifter angående tillämpningen av lagen om statlig krigsförsäkring m. m. skola frågor rörande försäkring jämlikt samma lag handläggas och avgöras av en särskild nämnd,

statens krigsförsäkringsnämnd. Enligt 3 § i kungörelsen, sådant detta författningsrum lyder enligt kungörelse den 20 oktober 1939 (nr 748), må försäkring och återförsäkring, som avses i 1 § av lagen, beviljas allenast när så prövas vara av väsentlig betydelse för tillförseln av förnödenheter eller eljest för vidmakthållande av handel eller annan näring.

För täckande av de med den statliga krigsförsäkringsverksamheten förenade utgifterna användas i första hand inflytande premier. För att i fall av behov tagas i anspråk för uppfyllande av de förpliktelser, som kunna komma att åvila krigsförsäkringsnämnden, har riksdagen emellertid till statlig krigsförsäkring anvisat å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 50 000 000 kronor och å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett ytterligare reservationsanslag av 50 000 000 kronor.

Beträffande de av statens krigsförsäkringsnämnd nu tillämpade villkoren för krigsförsäkring å varor må följande nämnas:

I krigsfara inbegripes enligt försäkringsvillkoren — med nedan omförmälda undantag — *dels* skada, förlust eller kostnad, direkt förorsakad genom beskjutning, bomber, minor och torpeder, även då de äro kringdrivande, kaping, beslagläggning, embargo, uppbringning, ombordläggning med krigsfartyg eller genom andra åtgärder av krigförande makt, eller genom sjöolycka på grund av sjömärkens, fyrskepps eller fyrars indragning, förändring eller släckning, eller av krigförande makt beordrad släckning av fartygs lanternor eller förbud mot signalers avgivande, *dels ock* brandskada, stöld eller sjöskada, som bevisligen inträffat under uppehåll, direkt föranlett av krigförande makts åtgärd, inom 30 dagar efter uppehållets början eller under det fartyg föres eller står under ledning av befäl, som tillsatts av krigförande makt. Å den försäkrade varan fallande bidrag till kostnad för uppehåll enligt 136 § sjölagen ersättes endast därest det fartyg, med vilket varan befordras, frivilligt eller på grund av krigförande makts åtgärd anlöper hamn för visitation av fartyg eller last och då endast därest uppehåll, räknat från det fartyget ankrat eller angjort kaj i visitationshamn, omfattar mera än 168 timmar. Även i fall, då bidrag sålunda drabbar försäkringsgivaren, ersättes bidraget endast i vad det avser tid utöver de första 168 timmarna av uppehållet enligt nyssangiven beräkning och icke alls i vad det omfattar kostnad för att löpa in i eller ut ur visitationshamn. Enligt försäkringsvillkoren gottgöres icke, utöver vad ovan nämnts, skada, förlust eller kostnad, indirekt förorsakad av krigsfara eller genom förändring av eller uppehåll i resan, lossning, lastning, omlastning, lagring eller vidaretransport av godset, där dessa åtgärder icke direkt förorsakats av krigförande makts åtgärd, ej heller skada, förlust eller kostnad genom tullförhöjning, export- eller importförbud, mistning av marknad för godset, godsets bristfälliga inpackning eller godsets egen beskaffenhet att lätt fördärvas eller minskas. Försäkringen täcker jämväl sådan skada, vid vars uppkomst sjömärkens eller fyrskepps indragning eller förändring eller släckning av fyrar eller av krigförande makt beordrad släckning av fartygs lanternor eller förbud för signalers avgivande medverkat, även om sådan skada icke uppkommit på sådant sätt, att den kan hänföras under de ovan omförmälda riskerna, dock med undantag för det fall att indragningen, förändringen eller släckningen uppenbar-

ligen föranletts av omständigheter, som ej stå i samband med krigsförhållanden.

I fråga om krigsförsäkring å kasko tillämpar krigsförsäkringsnämnden i huvudsak enahanda villkor som de med avseende å krigsförsäkring av varor ovan angivna.

I skrivelse den 27 augusti 1940 har *statens krigsförsäkringsnämnd* anført:

Sveriges allmänna exportförening har i skrivelse till krigsförsäkringsnämnden den 20 augusti 1940 hemställt, att nämnden måtte undersöka möjligheterna för en utvidgning av nu gällande krigsförsäkringsvillkor att jämväl omfatta risken för att den avsedda transporten av politiska eller andra orsaker icke kan fullföljas. Risken i fråga är undantagen i internationell transportförsäkring genom den så kallade frustration clause, som i sin ursprungliga engelska text har följande lydelse:

This policy is warranted free of any claim based upon loss of, or frustration of, the insured voyage or adventure caused by arrests, restraints or detentions of Kings, Princes, Peoples, Usurpers or persons attempting to usurp power.

I de svenska sjöassuradörernas förenings översättning lyder klausulen:

Fritt för ersättningsanspråk grundat på inställandet av eller avbrott i den resa, för vilken försäkringen gäller, förorsakat av beslagläggning, kvarhållande eller uppehåll genom åtgärder av statsöverhuvuden, nationer, usurpatörer eller personer, som med våld söka tillvälla sig makten.

Det synes uppenbart, att risken i fråga, som icke behöver vara föranledd av några åtgärder av krigförande makt, icke faller under transportförsäkring emot krigsfara och risken torde heller icke falla under civil transportförsäkring vare sig här i landet eller utomlands. Anledningen härtill är väl bland annat den, att riskens storlek praktiskt taget icke kan bedömas och att några fastare normer för premieberäkningen därför icke kunna finnas. Det torde starkt kunna ifrågasättas, huruvida skydd mot risken överhuvudtaget bör lämnas försäkringsvägen.

Å andra sidan kan det icke bestridas, att omöjligheten att täcka den ifrågavarande risken utgör ett icke oväsentligt hinder för uppehållande av svensk export å de begränsade exportvägar, som för närvarande stå till buds, och även för importen innebär denna omständighet säkerligen en betydande olägenhet. Nämnden ställer sig emellertid på ovan anförda skäl tveksam till frågan om denna svårighet, som under normala förhållanden icke är av större betydelse, bör lösas försäkringsvägen.

Skulle det icke desto mindre befinnas önskvärt att, under nu rådande politiska förhållanden, frågan löses genom försäkring, anser sig krigsförsäkringsnämnden icke befogad att utan Kungl. Maj:ts medgivande utvidga sitt försäkringsansvar att generellt omfatta risken i fråga.

Krigsförsäkringsnämnden ville med hänsyn till det anförda underställa

Kungl. Maj:ts prövning, huruvida åtgärder borde vidtagas för beredande av skydd mot den ifrågavarande risken och, därest detta ansåges böra ske försäkringsvägen, huruvida sådan försäkring skulle meddelas av nämnden.

Vid krigsförsäkringsnämndens berörda skrivelse var fogad den däri omförmälda, av Sveriges allmänna exportförening gjorda framställningen. I denna förklarade exportföreningen, att från flera av föreningens medlemmar framhållits önskvärdheten av att försäkringsvägen kunna täcka den så kallade frustration-risken. Frågan vore enligt föreningens förmenande av stor vikt för vår export särskilt av högvärdigt gods till ett flertal transoceaniska länder.

Över krigsförsäkringsnämndens framställning ha infordrade utlåtanden avgivits av kommerskollegium, försäkringsinspektionen, statens industrikommission, statens livsmedelskommission, statens handelskommission och statens trafikkommission.

Frågan huruvida från statens sida åtgärder böra vidtagas för att bereda skydd mot den ifrågavarande risken har i samtliga de avgivna utlåtandena besvarats jakande. *Kommerskollegium* har påpekat, att det för närvarande endast vore få transportvägar, som kunde anlitas för vårt handelsutbyte med transoceaniska länder. Det vore under sådana omständigheter givetvis särskilt angeläget, att de olägenheter, som kunde vara förbundna med användandet av dessa till buds stående transportvägar, i möjligaste mån undanröjdes. *Försäkringsinspektionen* har funnit det uppenbart, att det ifrågavarande skyddet icke kunde med tillämpning av gängse försäkringsnormer beredas genom försäkring hos de privata försäkringsbolagen. Med hänsyn härtill ansåge inspektionen försäkring hos nämnda bolag utesluten. Å andra sidan delade inspektionen helt den även av krigsförsäkringsnämnden omfattade synpunkten, att det såväl för export som import vore till hinder att sådant skydd icke funnes. Under nu rådande förhållanden torde det emellertid knappast återstå någon annan möjlighet än att staten trädde emellan för avhjälpan av antydda olägenheter. *Industrikommissionen* har understrukit, att i nuvarande läge alla möjligheter till utrikeshandelns upprätthållande borde begagnas.

Livsmedelskommissionen har i förevarande hänseende yttrat bland annat:

Utvecklingen av det nu pågående kriget har visat, att riskmoment, som man tidigare icke ansett sig böra allvarligt räkna med, mycket hastigt kunna uppträda och förorsaka förluster vid import eller export. Erfarenheten har visat att importörerna under åberopande härav iakttaga en mycket stor försiktighet även i fråga om risker, som med hänsyn till sannolikheten för deras inträffande måste anses mycket små. Till denna försiktighet har även bidragit att importörerna ha relativt begränsade möjligheter att genom prishöjningar täcka sig för förluster, som icke falla under de gängse för-

säkringsavtalen. Vid förhandlingar med olika organisationer angående enskild import av livsmedel och förnödenheter ställes ofta den frågan, huruvida försäkring kan erhållas för samtliga de risker, som föreligga för att i utlandet inköpta varupartier icke kunna uppnå destinationsorten inom rimlig tid. I betraktande av de förluster, importörerna åsamkats genom krigshändelserna under våren och försommaren 1940, måste denna fråga också anses såsom fullt naturlig.

Kommissionen är av den åsikten, att i fråga om för folkförsörjningen viktiga transporter möjlighet bör öppnas för importörerna att bereda sig skydd mot samtliga de under civil transportförsäkring nu icke fallande risker, som under rådande utomordentliga förhållanden äro förenade med transporter, oavsett huruvida dessa risker kunna anses vara direkt föranledda av åtgärder av krigförande makt eller ej.

Handelskommissionen har uttalat:

I utlåtande den 29 maj 1940 i anledning av remisser rörande åtgärder till täckande av de kostnader och förluster som drabbat vissa lastägare till följd av den i början av april 1940 inträdda avspärrningen anförde kommissionen, att det för kommissionen framstode såsom särskilt viktigt att åtgärder från statens sida vidtoges för att i fortsättningen upprätthålla den import som kunde bliva möjlig. Med hänsyn härtill fann kommissionen det angeläget, att möjligheter skapades för ifrågakommande importörer att hos krigsförsäkringsnämnden täcka sådana av kriget orsakade risker som uppkommit i förenämnda sammanhang ävensom eventuellt andra av kriget förorsakade risker, vilka icke omfattades av gällande krigsriskförsäkring.

Den uppfattning som kommissionen givit uttryck åt i ovannämnda utlåtande synes kommissionen äga tillämplighet jämväl i nu förevarande sammanhang. De nya trafikleder som såväl exportörer som importörer nödgats anlita i anledning av rådande avspärrning ha medfört nya riskmoment vid transporten, vilka icke voro för handen å de transportvägar som i krigets tidigare skede kommo till användning. Med hänsyn härtill och då kommissionen anser det vara av vikt, att de möjligheter till export och import som ännu stå öppna i största möjliga utsträckning utnyttjas, vill kommissionen förorda, att åtgärder vidtagas i syfte att möjliggöra för exportörer och importörer att erhålla skydd mot risker av ovan avsedda slag.

Trafikkommissionen har framhållit, att det ur de synpunkter, kommissionen hade att företräda, syntes vara av vikt, att nu gällande krigsförsäkringsvillkor utsträcktes att omfatta jämväl risken för att den avsedda transporten av politiska eller andra orsaker icke kunde fullföljas. Kommissionen tillstyrkte följaktligen, att åtgärder vidtoges i syfte att förenämnda risk bleve täckt genom statens försorg.

Beträffande formen för beredande av skydd för den ifrågavarande risken har *kommerskollegium* förklarat, att då åtgärderna för

att bereda nämnda skydd knappast torde kunna ske annat än genom försäkring, kollegiet tillstyrkte att åt krigsförsäkringsnämnden uppdroges att meddela försäkring jämväl mot berörda risk.

Försäkringsinspektionen har anfört, att avhjälpandet av den omförmälda olägenheten syntes kunna ske antingen exportkreditvägen eller därigenom att krigsförsäkringsnämnden erhöle rätt att meddela försäkring avseende skydd mot den ifrågavarande risken. Enligt inspektionens mening vore den senare vägen att föredraga, då vederbörande intressenter principiellt finge bära kostnaden för skyddets beredande. Den senare vägen torde också i så måtto få anses naturlig som risken i fråga ägde praktisk betydelse huvudsakligen under sådana tider som de närvarande och risken alltså kunde betraktas såsom ett slags krigsrisk.

Industrikommissionen har påpekat, att beträffande importen den förevarande riskens hämmande inflytande på importviljan delvis kunde elimineras genom att man läte statens reservförrådsnämnd träda in. Detta medförde dock enligt kommissionens mening en i viss mån mindre lämplig omläggning av inköpsvanorna. I övrigt har kommissionen icke ansett sig ha anledning ingå på frågan, i vilken form det ifrågavarande skyddet borde beredas.

Livsmedelskommissionen har funnit det ej ankomma på kommissionen att i första hand taga ställning till frågan om vilka anstalter som borde vidtagas för beredande av det ifrågavarande skyddet. Det förefölle emellertid kommissionen, som om den lämpligaste anordningen skulle vara att utvidga krigsförsäkringsnämndens ansvar till att omfatta jämväl de åsyftade riskerna.

Handelskommissionen har ansett sig icke böra uttala sig rörande formerna för anordnandet av ifrågavarande skydd. *Trafikkommissionen* synes, såsom av det föregående framgår, närmast ha tänkt sig ett användande av försäkringsvägen.

Rörande den omfattning vari det ifrågavarande skyddet bör meddelas har *industrikommissionen* framhållit, att det vore givet, att ifrågakommande transportvägar, vilka ju endast erbjöde en begränsad kapacitet för svensk räkning, icke borde begagnas annat än för verkligt vitala export- eller importbehov. Risken för att motsatsen skulle bli fallet minskades dock av de höga transportkostnaderna, varjämte kommissionen förutsatte att, därest framställningen vunne bifall, respektive kommissioner bereddes tillfälle vaka över att nyssnämnda synpunkt beaktades.

Handelskommissionen har uttalat att, därest en möjlighet att erhålla skydd mot omförmälda risker öppnades, den dock syntes böra få anlitas endast efter särskild prövning och med hänsyn till den mera allmänna betydelse det ur folkhushållningens synpunkt kunde anses äga att transporten i fråga komme till stånd.

Det av Sveriges allmänna exportförening väckta spørsmålet om transport-*Departements-*
försäkring mot sådan risk, som avses med den så kallade frustration-klausulen, *chefen.*
är i nuvarande läge av betydande intresse för näringslivet och därmed för
vår folkförsörjning. Kan vederbörande importör eller exportör icke genom
försäkring eller eljest genom statens mellankommande täcka sig för nämnda
risk — vilken icke läser innefattas under civil transportförsäkring — måste
detta verka avhållande på utrikeshandeln, i all synnerhet som möjligheten
att genom prishöjningar vinna ersättning för lidna förluster av flera orsaker
får anses begränsad. Med hänsyn till folkförsörjningen är det angeläget
att alla de åtgärder vidtagas, som kunna underlätta importen av viktiga
förnödenheter. Uppenbarligen är det också ett betydande intresse för lan-
det att exporten — i den mån den eljest kan upprätthållas — icke hindras
av orsaker, varom här är fråga. Jag anser därför, i likhet med de i ärendet
hörda myndigheterna, att från statens sida erforderliga åtgärder böra vid-
tagas för att under rådande utomordentliga förhållanden bereda den enskilde
importören eller exportören skydd mot risk av nu berörda slag.

Sådant skydd kan lämnas genom statlig försäkring eller genom åtgärder
av annan art. I sistnämnda hänseende har framhållits, att importörerna
kunde skyddas genom att statens reservförrådsnämnd finge träda i veder-
börande importörs ställe och bära den ifrågavarande risken; vad åter ex-
portörerna anginge, kunde motsvarande skydd beredas genom beviljande av
exportkreditgaranti, innefattande rätt till ersättning för utebliven betalning
i det fall att godset icke når bestämmelseorten. Jag delar emellertid den
mening, som i vissa av yttrandena kommit till synes, att stödverksamheten
icke bör byggas på dylika anordningar, utan att det ifrågasatta skyddet
lämpligast lämnas genom statlig försäkring.

Vid behandlingen av det förevarande försäkringsproblemet torde man
böra skilja mellan sådan risk, som härrör av krigsåtgärd, och annan
risk. Vad först angår skada eller förlust, orsakad därav att sedan inlastning
skett transporten till följd av krigsåtgärd icke kan fullföljas, läser visser-
ligen enligt försäkringspraxis sådan risk icke innefattas under vanlig trans-
portförsäkring. Hinder torde emellertid icke föreligga att vid försäkringens
tecknande såsom föremål för försäkringen angiva jämväl intresset av att
transporten icke genom krigsåtgärd förhindras. Har sådant angivande
skett, läser försäkringen även i denna del rättsligen vara att anse som en
transportförsäkring. I den mån godsets kvarhållande eller uppehållande
beror på krigsåtgärd, synes därför risken kunna täckas redan genom för-
säkring enligt gällande krigsförsäkringslag. — Med vad jag sålunda uttalat
har jag självfallet icke tagit ställning till frågan, huruvida av krigsförsäk-
ringsnämnden redan meddelade försäkringar skola anses omfatta jämväl
risk av berörda slag. Såvitt angår den juridiska ersättningsskyldigheten
beträffande, bland annat, vissa varor som till följd av krigshändelserna i
april detta år icke kunde nå svensk hamn, är denna fråga alltjämt under

behandling på vederbörligt håll och avgörandet lärer bliva beroende på avfattningen och tolkningen av respektive försäkringskontrakt.

Även om det får anses att hinder icke möter att meddela försäkring enligt krigsförsäkringslagen mot risken att viss transport till följd av krigsåtgärd icke kan fullföljas, har krigsförsäkringsnämnden likväl, såsom nämnden i sin skrivelse angivit, icke ansett sig böra utan särskilt medgivande teckna sådan transportförsäkring, där jämväl det ifrågavarande intresset angivits såsom föremål för försäkringen. Med hänsyn till vad jag förut anfört angående vikten av att under rådande förhållanden lämna import- och exporthandeln all erforderlig hjälp torde dylikt medgivande böra lämnas åt nämnden. Därest riksdagen icke vid behandlingen av det lagförslag, jag i det följande framlägger, gör erinringar däremot, har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att lämna krigsförsäkringsnämnden medgivande som nyss är sagt. Med hänsyn till de svåröverskådliga ekonomiska konsekvenserna av en försäkringsverksamhet av angiven art torde emellertid försäkring, varom nu är fråga, icke böra meddelas annat än beträffande sådana transporter, som äro av särskild betydelse för folkförsörjningen eller för utrikeshandelns vidmakthållande. I fråga om premieberäkningen för sådana försäkringar torde böra gälla att, då syftmålet är att underlätta dylika transporter, premierna icke sättas så högt att försäkringskyddet av ekonomiska skäl icke kan utnyttjas. Kungl. Maj:t torde, i mån av behov, få meddela erforderliga anvisningar såväl beträffande försäkringsverksamhetens omfattning som i fråga om premieberäkningen.

Gällande krigsförsäkringslag medgiver däremot icke meddelande av transportförsäkring mot risk att transporten hindras till följd av annan åtgärd än sådan, som står i samband med krigsförhållanden. Då vidare möjligheten att teckna civil transportförsäkring mot sådan risk lärer vara utesluten, kan försäkringsskydd överhuvud icke vinnas mot risk av sistberörda slag. I nuvarande labila läge måste detta för såväl importörer som exportörer framstå som en betydande olägenhet, och i enlighet med vad jag inledningsvis anfört torde erforderliga åtgärder böra vidtagas för att avhjälpa bristen. Detta synes lämpligen kunna ske därigenom att krigsförsäkringslagen utvidgas till att avse — förutom olycksfallsförsäkring, varom i 2 § av lagen förmäles — såväl transportförsäkring mot krigsrisk som transportförsäkring mot risk att egendomen, i annat fall än som täckes av krigsriskförsäkring, av främmande stat lägges under embargo eller uppbringas eller genom annan dylik åtgärd anhålles. Med åtgärd av främmande stat torde härvid — i anslutning till bestämmelserna i den förut återgivna klausulen, varigenom sådan risk uteslutes — böra likställas åtgärd av den, som i den främmande staten med våld tillvållat eller söker tillvålla sig makten. Det fall att egendomen belägges med kvarstad för gäld avses däremot icke skola inbegripas under sådan försäkring. Detta torde med erforderlig tydlighet framgå av det använda uttryckssättet enligt vilket, förutom om de särskilt

angivna åtgärderna embargo och uppbringning, fråga är allenast om åtgärd som är därmed jämställd.

Någon begränsning av den omfattning, vari försäkring av sistberörda slag må meddelas, torde icke böra stadgas i lagen. I likhet med vad som skett beträffande transportförsäkring mot krigsrisk torde sålunda i lagen böra generellt stadgas, att försäkring av ovannämnda slag må av staten meddelas; vad i tidigare sammanhang anförts angående lämpligheten av att begränsa försäkringarna till sådana transporter, som äro av särskild betydelse för folkförsörjningen eller för utrikeshandelns vidmakthållande, äger dock själfallet motsvarande tillämpning med avseende å den nu ifrågasvarande försäkringsverksamheten. I övrigt torde det emellertid vara lämpligt att, liksom beträffande krigsriskförsäkringen, lämna den tillämpande myndigheten viss frihet att själv reglera verksamheten. I den mån så finnes erforderligt, torde Kungl. Maj:t få meddela anvisningar angående densamma.

Det torde här böra framhållas, att redan enligt nu gällande krigsförsäkringslag staten må meddela *återförsäkring* av all slags transportförsäkring.

I enlighet med det anförda har inom folkhushållningsdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.*

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven Persson.

*Bilaga.***F ö r s l a g**

till

Lag**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 10 mars 1939 om statlig krigsförsäkring m. m. skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden må, såframt Konungen därom förordnar, av staten meddelas transportförsäkring mot krigsrisk, så ock eljest mot risk att egendom lägges under embargo eller uppbringas eller genom annan dylik åtgärd anhålles av främmande stat eller av den, som där med våld tillvällat eller söker tillvälla sig makten. Med avseende å sådan statlig försäkring skall lagen om försäkringsavtal icke äga tillämpning.

Staten må ock under förhållanden, som ovan angivas, efter förordnande av Konungen, åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av såväl transportförsäkring, varom i första stycket förmäles, som annan transportförsäkring.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 28 oktober 1940.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden EKLUND,
LAWSKI,
VON STEYERN,
regeringsrådet HJÄRNE.

Enligt lagrådet den 25 oktober 1940 tillhandakommet utdrag av protokoll över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 oktober 1940, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i folkhushållningsdepartementet hovrättsrådet Rolf Dahlgren.

Lagrådet fann förslaget icke föranleda annan erinran än att, då det föreslagna stadgandet torde böra avse även sådana fall, i vilka någon utan att använda våld tillvällat eller sökt tillvälla sig makten, orden »med våld» kunna utgå.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 1 november 1940.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Eriksson, anmäler efter gemensam beredning med t. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, samt cheferna för finans- och handelsdepartementen lagrådets den 28 oktober 1940 avgivna utlåtande över det den 11 oktober 1940 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.*

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

Det remitterade förslaget har avfattats i nära anslutning till bestämmelserna i den så kallade frustration-klausulen sådan denna lyder i de svenska sjöassuradörernas förenings översättning. I anledning av vad lagrådet yttrat har jag emellertid låtit så tillvida ändra förslaget, att orden »med våld» därur borttagits.

Riksdagens samtycke torde böra inhämtas till meddelande av förordnande jämlikt 1 § krigsförsäkringslagen i dess nu föreslagna lydelse.

Föredraganden hemställer härefter

dels att det i enlighet med vad nu anförts ändrade lagförslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande,

dels ock att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att samtycka till att Kungl. Maj:t efter utfärdande av den föreslagna lagen meddelar förordnande, som avses i 1 § lagen om statlig krigsförsäkring m. m. i dess sålunda ändrade lydelse, att gälla tillsvidare.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Persson.